

Kazusy – delikty

Kazus 1

A wniósł do sądu powództwo o zasądzenie od Skarbu Państwa - Zakładu Karnego w X na rzecz A kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zasądzenie na rzecz A renty w wysokości 2.000 zł miesięcznie, zasądzenie kwoty 50.000 zł na rzecz Fundacji Y świadczącej pomoc dzieciom z porażeniem mózgowym, zobowiązanie dyrektora Zakładu Karnego w X do złożenia przeprosin za doprowadzenie do doznania przez A uszczerbku na zdrowiu na skutek braku prawidłowej organizacji i niezapewnienia odpowiednich warunków w zakresie odbywania przez A kary pozbawienia wolności, a także ustalenie na przyszłość odpowiedzialności Skarbu Państwa za skutki wypadku. A podał, że w czasie pobytu w Zakładzie Karnym doznał poważnego urazu kręgosłupa, który skutkuje znacznym obniżeniem sprawności, uniemożliwia podejmowanie przez A pracy w wyuczonym zawodzie robotnika budowlanego oraz jest powodem znacznych dolegliwości bólowych. A wyjaśnił, że urazu kręgosłupa doznał w maju 2015 r., podczas schodzenia z łóżka piętrowego, na którym sypiał w celi w Zakładzie Karnym w X. Podczas schodzenia z łóżka doszło do osunięcia się taboretu, na który stanął A i uderzenia przez A plecami o metalową ramę dolnego łóżka. A wskazał, że łóżko, na którym sypiał nie miało zamontowanej drabinki do wchodzenia na górne łóżko, a metalowe taborety znajdujące się w celi były niestabilne i nie mogły pełnić takiej funkcji.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, wskazując, że opisane przez powoda zdarzenie nigdy nie miało miejsce. A nigdy nie zgłaszał zaistnienia takiego wypadku, a niewielkie problemy z kręgosłupem są następstwem zmian o charakterze zwyrodnieniowym, które występują u A na skutek nadmiernych i nieprawidłowo wykonywanych ćwiczeń na siłowni. Niezależnie od tego, z obowiązujących przepisów nie wynika obowiązek zabezpieczenia łóżek piętrowych barierkami ochronnymi oraz wyposażenia ich w drabinki (za wyjątkiem cel dla więźniów niebezpiecznych). Zakład Karny dysponuje ograniczonymi środkami pieniężnymi, stąd nie jest możliwa wymiana łóżek znajdujących się w celach na bardziej nowoczesne. Natomiast przy ustalaniu, kto ma spać na górnym łóżku, pod uwagę brane są takie cechy skazanego jak wiek czy stan zdrowia. A jest człowiekiem młodym, a podawane przez niego problemy nie wpływają w istotny sposób na jego sprawność fizyczną. Przy tym zakres podnoszonego przez A żądania w żadnym zakresie nie odzwierciedla uszczerbku na zdrowiu występującego u A.

Przedstawiciel Zakładu Karnego podniósł nadto, że A nie może domagać się zasądzenia kwoty pieniężnej na wybrany cel społeczny, niezależnie od żądania zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia. Również żądanie nakazania przeprosin nie może być łączone z powództwem pieniężnym. To ostatnie żądanie znajduje podstawę w przepisach szczególnych wobec ogólnych norm regulujących ochronę dóbr osobistych. Również żądanie ustalenia na przyszłość odpowiedzialności Skarbu Państwa za skutki zdarzenia jest bezprzedmiotowe, gdyż w przypadku ujawnienia się dalszych negatywnych następstw na zdrowiu A mógłby domagać się naprawienia związanej z tym szkody.

1. Czy Skarb Państwa odpowiada za działania jednostek i organów wykonujących władzę publiczną? Na jakiej zasadzie odpowiada Skarb Państwa w przypadku szkód związanych z tą sferą działalności?
2. Na czym polega przesłanka adekwatnego związku przyczynowego w zakresie odpowiedzialności za czyn niedozwolony? Czy przesłanka ta podlega badaniu w ramach

odpowiedzialności Skarbu Państwa za czyny niedozwolone? Udzielając odpowiedzi odnieś się do okoliczności podnoszonych przez strony w opisanym stanie faktycznym.

3. Czy brak w przepisach powszechnie obowiązujących wymogu wyposażenia łóżka piętrowego w drabinkę przesądza o tym, że postępowanie personelu Zakładu Karnego było zgodne z prawem?
4. Czy zachowanie przez personel Zakładu Karnego należytej staranności w zakresie zapewnienia skazanym odpowiednich warunków przebywania w warunkach izolacji ma znaczenie z punktu widzenia odpowiedzialności odszkodowawczej za skutki opisanego zdarzenia?
5. Czy podawany przez A uszczerbek na zdrowiu może, przynajmniej potencjalnie, stanowić podstawę do przyznania mu zadośćuczynienia (niekoniecznie w podawanej przez A wysokości)? Wskaż ewentualną podstawę prawną dla zasądzenia zadośćuczynienia. Jakie okoliczności mogą wpływać na wielkość przyznanego zadośćuczynienia?
6. Czy okoliczności podawane przez A mogą, przynajmniej potencjalnie, stanowić podstawę do przyznania mu renty od Skarbu Państwa? Wskaż ewentualną podstawę prawną dla zasądzenia renty. Jakie okoliczności mogą wpływać na wielkość przyznanej renty?
7. Czy A, przynajmniej potencjalnie, może domagać się przeprosin od dyrektora Zakładu Karnego, niezależnie od podnoszonego żądania pieniężnego?
8. * Czy możliwe jest łączenie żądania zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego z żądaniem zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny?
9. * Czy A może domagać się ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa na przyszłość za ewentualne skutki zdarzenia, czy też powinien dochodzić ewentualnych roszczeń dopiero w razie pojawienia się nowej szkody? W jaki sposób przedawniają się roszczenia, które mogą powstawać na skutek zdarzeń takich jak opisane w stanie faktycznym.

Por. załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, tabele nr 1 – 3

Zob. też wyrok SO w Gliwicach z 24.09.2014 r., III Ca 391/14, <http://orzeczenia.gliwice.so.gov.pl/>

Kazus 2

Dwunastoletni A w czasie powrotu ze szkoły do domu był, jak zwykle, silnie zaabsorbowany graniem na swoim smartfonie. W pewnym momencie A nagle wyszedł na jezdnię, w miejscu gdzie nie było przejścia dla pieszych, wprost pod koła nadjeżdżającego samochodu. Kierowca pojazdu (i jednocześnie jego właściciel) – B, aby uniknąć potrącenia pieszego, zaczął gwałtownie hamować oraz skręcił raptownie w prawo. W wyniku tego manewru pojazd należący do B uderzył w uliczną latarnię. B wyszedł z tego zdarzenia bez szwanku, jednak koszty naprawy pojazdu zostały oszacowane na kwotę 10.000 zł. B zastanawia się obecnie, czy może żądać zwrotu kosztów naprawy od A bądź też od jego rodziców.

Oceń sytuację prawną B z punktu widzenia przepisów o czynach niedozwolonych.